

ENTI RREGULATOR I ENERGJISË

METODOLOGJA E LLOGARITJES SË TARIFAVE TË OPERATORIT TË SISTEMIT TË SHPËRNDARJES SË ENERGJISË ELEKTRIKE

Neni 1

Baza Ligjore

Kjo metodologji hartohet në zbatim të neneve 7, 19, 20, 21, 22, 35, 45, 46, 68, 69, 70, 72, 75 dhe 76 të Ligjit nr. 43/2015 "Për Sektorin e Energjisë Elektrike", VKM Nr. 244 datë 30.03.2016 "Për miratimin e kushteve për vendosjen e detyrimit të shërbimit publik, që do të zbatohen ndaj të licencuarve në sektorin e energjisë elektrike, të cilët ushtrojnë aktivitetin e prodhimit, transmetimit, shpërndarjes dhe furnizimit me energji elektrike", VKM Nr. 519, datë 13.07.2016 "Për miratimin e modelit të tregut të energjisë elektrike", nenet 21 dhe 22 të "Rregullores për Organizimin, Funksionimin dhe Procedurat e ERE-s" miratuar me Vendimin Nr.96, datë 17.06.2016, "Rregullores së procedurave të paraqitjes dhe miratimit të planit të investimeve nga operatorët e transmetimit dhe shpërndarjes së energjisë elektrike" miratuar me Vendmin e Bordit të ERE-s Nr.135 date 06.09.2017, si dhe akte të tjera nënligjore të miratuara nga ERE.

Neni 2

Qëllimi

Qëllimi i kësaj metodologje është përcaktimi parimeve, kushteve dhe procedurave të tarifave të perdorimit të rrjetit të shpërndarjes mbi bazën e parimeve të llogaritjes së këtyre tarifave duke vlerësuar të dhënat e domosdoshme për një tarifë të drejtë.

Neni 3

Objektivi

Kjo metodologji ka për objektiv përcaktimin e tarifave të aksesit dhe përdorimit të sistemit të shpërndarjes në zbatim të Ligjit 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike”.

Neni 4

Përkufizime

Termat e përdorura në këtë metodologji kanë të njëjtin kuptim si ai i përshkuar në nenin 3 e në vazhdim të Ligjit Nr. 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike”, si dhe çdo akt tjetër nënligjor të miratuar nga ERE. Termat e tjera të përdorura në këtë metodologji kanë kuptimin e mëposhtëm:

1. **Faktori i axhustimit vjetor** – një përqindje e barabartë me faktorin e inflacionit minus faktorin e përmirësimit të eficencës.
2. **Tarifa mesatare e shpërndarjes** – e ardhura mesatare për kWh për një periudhe 12 mujore, e llogaritur si e ardhura totale nga pagesat që lidhen me kapacitetin, pagesat që lidhen me energjinë dhe pagesat mujore fikse, pjestuar me kWh total të livruara nga sistemi i Shpërndarjes tek klientët fundorë.
3. **Tarifa mesatare tavan e shpërndarjes** – niveli maksimal i lejueshëm i tarifës mesatare të shpërndarjes për një periudhe specifike 12 mujore.
4. **Tarifa baze e shpërndajes** – vlera e tarifave të shërbimit të shpërndarjes e përcaktuar në përputhje me kostot në vitin bazë.
5. **Viti bazë** – viti i parë i periudhës rregullatore
6. **Viti i testimit** – një periudhë 12 mujore përpara periudhës rregullatore, e cila përdoret si bazë e përcaktimit të të ardhurave të kërkua të vitin bazë për operatorin e sistemit të shpërndarjes.
7. **Tarifat e diferencuara** – tarifat për shërbimet e përdoruesve të rrjetit të shpërndarjes që përfshijnë pagesat që lidhen me pagesat mujore fikse dhe pagesat për kapacitet dhe energji për klientët sipas niveleve të tensionit.

8. **Faktori i përmirësimit të eficiënsës (faktori X)** – përqindja vjetore e reduktimit në koston e shërbimit të shpërndarjes që rezulton nga përmirësimet në eficiënsën e operimit të rrjetit dhe përmirësimet në teknologji.
9. **Rregullimi "Cap"** – Përdorimi i periudhave të regullimit në të cilat të ardhurat apo çmimi maksimal i të licensuarit rregullohet gjatë ketyre periudhave rregullatore.
10. **Baza e Rregulluar e Aseteve (RAB)** – vlera e aseteve fikse siç përcaktohet në nenin 8 të kësaj metodologje.
11. **Periudha rregullatore** – një periudhë disa vjeçare në të cilën çmimet apo kërkesa për të adhura lejohen të ndryshojnë me normë/nivele të caktuara.
12. **Sistemi i shpërndarjes** – Sistemi i Shpërndarjes është sistemi i linjave, strukturave mbështetëse, pajisjeve transformuese dhe kyçëse/shkyçëse, të përdorura për shpërndarjen e energjisë elektrike dhe lëvrimin e saj te klientët, pa përfshirë furnizimin.
13. **Klienti** – është një klient shumice ose fundor i energjisë elektrike
14. **Klientë fundore** – është një klient që blen energji elektrike vetëm për përdorim vetjak
15. **Enti Rregulator i Energjisë** – është autoriteti rregulator i sektorit të energjisë elektrike dhe gazit natyror, i cili funksionon në përputhje me Ligjin Nr. 43/2015 dhe Ligjin Nr. 102/2015 "Për Sektorin e Gazit Natyror".
16. **Humbjet në rrjet** – Diferenca mes sasisë së energjisë elektrike të livruar në rrjetin e energjisë elektrike dhe sasisë së energjisë elektrike të térhequr nga rrjeti i energjisë elektrike gjatë periudhës kohore respektive.
17. **Operatori i Sistemit të Shpërndarjes së Energjisë Elektrike**– ose (OSSH) është personi juridik, përgjegjës për operimin, mirëmbajtjen dhe zhvillimin e sistemit të shpërndarjes, për të siguruar aftësinë afatgjatë të sistemit për plotësimin e kërkesave të arsyeshme për shpërndarjen e energjisë, në harmoni me mjeshterin dhe eficiënsën.
18. **"Përdoruesit e sistemit"** – janë personat fizikë ose juridikë, të cilët i furnizon ose furnizohen me energji elektrike nëpërmjet sistemit të transmetimit ose të shpërndarjes.
19. **Furnizuesi i Shërbimit Universal** – ose (FSHU) është Furnizuesi i ngarkuar me detyrimin e shërbimit universal të furnizimit, si detyrim i shërbimit publik, I cili furnizon vetëm klientët fundorë, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, me çmime të rregulluara, lehtësishët dhe qartësishët të krahasueshme, transparente dhe jodiskriminuese, sipas kushteve të përcaktuara nga ERE.

Neni 5

Rregullat e përgjithshme dhe parimet bazë

1. Kjo metodologji është hartuar në zbatim të Ligjit Nr 43/2015 “Për Sektorin e Energjisë Elektrike”, si dhe të akteve të tjera ligjore që janë në fuqi në Republikën e Shqipërisë.
2. Mospërputha me secilën pjesë të kësaj metodologje mund të çojë në refuzim nga ana e ERE-s të aplikimit për tarifë të Operatorit të Sistemit të Shpërndarjes së energjisë elektrike.
3. Rregullimi i “Price Cap” aplikohet për të ardhurat mesatare të lejuara të shërbimit të shpërndarjes së energjisë elektrike. Rregulatori aprovon tarifën mesatare të shpërndarjes. Nëse tarifa mesatare tavan e shpërndarjes për çdo nivel tensioni e përcaktuar në bazë të të dhënavë historike për një nga vitet në ciklin e vlerësimit të tarifave e tejkalon tavanin e tarifës mesatare lejuar të shpërndarjes të vendosur nga ERE-s për çdo nivel tensioni, OSSH-ja duhet të ulë tarifën mesatare të shpërndarjes në vitin vijues për atë nivel tensioni në mënyrë që klientët dhe përdoruesit e sistemit të shpërndarjes në një nivel të caktuar tensioni të marrin një rimbursim të shumës së të ardhurave të tepërtë të mbledhura (shuma e mbi-shlyerjes).
4. Gjithë burimet e të ardhurave të OSSH-së të përcaktuara në këtë metodologji tarifash paguhen nga përdoruesit e sistemit të shpërndarjes.
5. Tarifa e shpërndarjes duhet të :
  - a) Shlyejë kostot e pronësisë, ndërtimin, operimin dhe mirëmbajtjen e linjave, kabllove, nënstacioneve të transformatorëve dhe ndërtesave që lidhen me to.
  - b) Tarifa për operatorin e sistemit të shpërndarjes duhet të reflektojë koston aktuale të shërbimit për çdo grup konsumatorësh sipas niveleve të tensionit.
  - c) Tarifa e shpërndarjes duhet të përcaktohet në mënyrë të tillë që të mos lejojë ndërsubvencionimin ndërmjet grupeve të klientëve.

- d) Klienteve fundorë do t'u shpërndahen kostot e humbjeve të energjisë elektrike në varësi të nivelit të tensionit ku ata furnizohen. Energjia elektrike e përdorur nga klientët që nuk maten tek pika e tyre tregëtarë e livrimit të shërbimit do të rregullohet në mënyrë që të mbulohen humbjet e energjisë nga pika tregtare e levrit tek pika e matjes.
  - e) Kosto e blerjes së energjisë së nevojshme për mbulimin e humbjeve në rrjetin e shpërndarjes (sipas objektivit të përcaktuar nga ERE sipas kësaj metodologjje) përfshihet në tarifën e shërbimit të shpërndarjes së energjisë elektrike sipas nivelit të tensionit.
6. Metoda “RPI-X” do të përdoret për t’i dhënë OSSH-së nxitje për reduktimin e kostove të veta gjatë ciklit të vlerësimit të tarifave.
7. Periudha rregullatore; kohëzgjatja e ciklit të shqyrtimit të tarifave të shpërndarjes është tre vjet. Nëse tarifat mesatare tavan të shpërndarjes sipas niveleve të tensionit për ciklin pasues të tarifës së shqyrtuar nuk janë aprovuar ende para përfundimit të periudhës tre vjeçare, rregulatori mund të miratojë një vendim për zgjatjen e ciklit të shqyrtimit të tarifave deri në katër vjet.
8. Cikli i shqyrtimit të tarifës së shpërndarjes dhe cikli i shqyrtimit të tarifës së transmetimit duhet të fillojnë në të njëjtën ditë të vitit.
9. Financimi afatgjatë i borxhit përdoret për të financuar shpenzimet e reja kapitale për aq sa është e mundur, por nuk duhet përdorur për të mbuluar kostot e operimit.
10. Tarifat duhet të reflektojnë kostot aktuale të shërbimit për/ çdo përdorues të sistemit të shpërndarjes dhe duhet të japi sinjale për përdorimin eficjentë të rrjetit të shpërndarjes.
11. Kostot e perfshira në tarifë duhet të janë transparente për palët e interesuara.
12. Tarifa duhet t’i lejojë OSSH-së mundesinë e një kthimi të arsyeshëm mbi bazën e rregulluar të aseteve.
13. Tarifat duhet të janë relativisht të qëndrueshme në kohë.
14. Periudha e parë rregullatore sipas kësaj metodologjje fillon në 1 janar 2018

15. ERE do të miratojë formatet e tabelave për aplikimet për tarifa. OSSH do të përdorë formatet e tabelave të miratuara nga ERE kur përgatit aplikimin për tarifë për një periudhë rregullimi. Formati i tabelave mund të modifikohet për sa kohë që informacioni është organizuar në mënyrë të ngashme dhe detajimi i informacionit nuk është më i vogël se ai i tabelave standarte të miratuara. Tabelat do të tregojnë rezultatet e vitit të testimit, rregullimet e bëra për vitin e testimit dhe për vitin bazë, duke përfshirë, por jo vetëm, shpenzimet e kompanisë, shpenzimet kapitale dhe bazën e rregulluar të aseteve për shërbimin e rregulluar.

16. Në përgatitjen e aplikimit për tarifa OSSH-ja do të përpinqet të paraqesë gjithë kostot me saktësi deri në 100,000 lekë. Rregulatori nuk duhet t'i diskutojë shifrat më të vogla se 100,000 lekë përvèç kur ka një mosmarrëveshje mbi kompensimin ose pagesën per persona të veçantë fizike.

Neni 6

Energjia elektrike dhe bilancet e energjisë elektrike

1. Bilanci i energjisë elektrike të OSSH-së për vitin bazë do të përgatitet nëpërmjet përllogaritjes së shumës totale të energjisë në GWh të livruar në rrjetin e shpërndarjes gjatë vitit bazë. Ky total është i barabartë me energjinë e marrë nga sistemi i transmetimit, burimet prodhuese të lidhura në sistemin e shpërndarjes. Energjia totale e marrë duhet të ndahet në:

- a) energji elektrike e livruar tek FSHU
- b) energji elektrike e livruar tek klientët fundorë
- c) humbjet e energjise elektrike në rrjetin e shpërndarjes
- d) energji elektrike e konsumuar nga OSSH-ja për nevoja vetjake.

2. Bilanci i pikut koincidues të fluksit të ngarkesës së OSSH-se do të përllogaritet duke pasqyruar fuqinë totale në MW të marrë nga sistemi i shpërndarjes në orën e pikut. Ky total është i barabartë me fuqinë e marrë nga sistemi i transmetimit plus fuqinë e marrë nga centralet e gjenerimit të lidhur me sistemin e shpërndarjes. Energjia totale e marrë duhet ndarë në:

- a) energjia e livruar tek FSHU

- b) energjia livruar tek klientët fundorë
  - c) humbjet në sistemin e shpërndarjes
  - d) energji elektrike e konsumuar nga OSSH-ja për nevoja vetjake
3. Shoqëria e shpërndarjes do të llogarisë shumën totale të të gjithë ngarkesave jokoinçiduese për grupet e klienteve sipas nivelit të tensionit.
4. Për secilin nga dhjetë vitet e fundit, humbjet e energjisë elektrike në sistemin e shpërndarjes duhen treguar si një përqindje e energjisë së marrë nga sistemi i shpërndarjes.

Neni 7

Kërkesa për të ardhura për Vitin Bazë

1. Shpenzimet e vitit të testimit për përcaktimin e kostove për vitin bazë do të bazohet në informacionin kontabël në përputhje me Sistemin Uniform të Llogarive të aprovuara nga ERE ose Standarteve Kombëtare të Kontabilitetit. Viti i testimit do të jetë një periudhe historike 12 -mujore përfaqësuese e kostove operative të shoqërisë. ERE, gjatë shqyrtimit të aplikimit për tarifë, ka të drejtë të kontraktojë ekspert të pavaruar për të kryer një kontroll të informacionit kontabël të vitit testues të OSSH.
2. OSSH mund të propozojë ndryshime të rezultateve të shpenzimeve të vitit të testimit për përcaktimin e tarifave për vitin bazë të periudhës së ardhshme rregullatore. Çdo ndryshim i tillë duhet të jetë i njobur (një artikull i veçantë) dhe i matshëm nga ana sasiore. Fondet e planifikuara për mbulimin e kostove të ngjarjeve të pasigurta apo të pa parashikuara, nuk do të miratohen nga ERE.

ERE do të marrë në konsideratë rregullime në vitin e testimit të tilla si:

- a) ndryshimi i kërkesës;
- b) inflacioni;
- c) ndryshime në çmimin e kontraktuar;
- d) ndryshime në taksa dhe sigurime;
- e) numri i klientëve të shërbyer
- f) rritje e nivelit të bazës së rregulluar të aseteve;
- g) kosto e kapitalit;

- h) niveli i shpenzimit të amortizimit;
  - i) faktori i eficiënsës
  - j) te ardhura te tjera
3. OSSH duhet të paraqesë argumenta për çdo rregullim/korrigjim të parashikuar të rezultateve të vitit të testimit. Rregullimet duhet të specifikohen në tabelat e paraqitura nga OSSH në aplikimin për tarifë, si dhe dëshmi me shkrim duke dhënë prova për arsyet dhe nivelin e çdo korigjimi/rregullimi.
4. Për aktivitetin e rregulluar sipas metodës “Price Cap”, Operatori i Sistemit të Shpërndarjes do të paraqesë faktorët e rregullimit të vlerësuar/parashikuar, të cilët do të përfshihen në çdo vit të periudhës së rregullimit. Këta faktorë do të përfshijnë:
- a. Bazën mesatare vjetore kumulative të aseteve të rregulluar për periudhën rregullatore;
  - b. Humbjet totale të energjisë;
  - c. Faktorin vjetor të inflacionit;
  - d. Faktorin vjetor të përmirësimit të eficiënsës.
5. Kërkesat për të ardhura për vitin bazë do të llogariten si vijon:

$$\mathbf{RR} = \mathbf{C} + (\mathbf{RAB} * \mathbf{WACC})$$

ku:

RR - janë kërkesat vjetore për të ardhura;

C - kosto e lejuar vjetore e operimit për aktivitetin e licensuar,

RAB - Baza e Rregulluar e Aseteve;

WACC - Mesatarja e Ponderuar e Kostos së Kapitalit para taksave

$$\mathbf{WACC} = [\mathbf{ES} * \mathbf{ARoE} / (1-T)] + (\mathbf{DS} * \mathbf{CoD})$$

$$\mathbf{ES} + \mathbf{DS} = 1$$

ku:

ES - Objektivi për raportin e kapitalit të vet në RAB

T - Norma e taksës së korporatës

ARoE - Norma e lejuar e kthimit mbi kapitalin e vet pas taksës

DS - Objektivi për raportin e borxhit në RAB

CoD - Kosto e borxhit

6. Pagesat në lidhje me qeramarrjen (për shembull, marrja me qera e automjeteve) mund të përfshihet në shpenzimet operative.
7. Kostot operative të operatorit të sistemit të shpërndarjes që përfshihen në kërkesën për të ardhura për shërbimet e licensuara do të specifikohen në mënyrë analitike në aplikimin për tarifë.
8. Operatori i sistemit të shpërndarjes do të paraqesë për miratim nga ERE nivelin mesatar të humbjeve të energjisë elektrike për çdo nivel tensioni në rrjetin e shpërndarjes. Kosto e blerjes së energjisë/kapacitetit për të mbuluar humbjet e energjisë do të jetë një shpenzim operativ i OSSH sipas niveleve të lejuara nga ERE, të cilat do t'i alokohen shërbimit për përdorimin e rrjetit në nivele të ndryshme të tensionit.
9. Kosto e humbjeve do të vlerësohet me çmimin blerjes së energjisë elektike të caktuar sipas pikës 4 të nenit 5 dhe pikës 2 të nenit 11 të VKM Nr. 244 datë 30.03.2016.
10. Kërkesat për të ardhurat nuk do të përfshijnë pagesat për gjobat dhe penalitetet.

Neni 8

Kthimi mbi bazën e rregulluar të aseteve

1. Baza e Rregulluar e Aseteve për shërbimin e licensuar përfshin asetet materiale dhe jo-materiale minus amortizimin e akumular plus një pjesë të kapitalit të punës. RAB llogaritet sipas formulës në vijim:

$$\mathbf{RAB = A - CG - D + WC + INV}$$

ku:

RAB - Baza e Rregulluar e Aseteve;

A - vlera e njojur e aseteve të përdorura dhe të dobishme në fillim të periudhës rregullatore;

CG - vlera e aseteve të përfituar nëpërmjet dhurimit ose të ndërtuara me burime financiare të konsumatorëve të energjisë elektrike;

D - amortizimi i akumular për periudhën e kaluar të aseteve të përdorura për kryerjen e aktivitetit të licencuar; Amortizimi i investimeve të reja gjatë periudhës rregullatore do të jetë e barabartë me mesataren vjetore kumulative të amortizimit të mesvitit;

WC - kërkesa për kapitalin e punës;

INV - vlera mesatare nominale kumulative e investimeve e parashikuar për mesvitin, të miratuar nga ERE, qe do të investohen gjatë periudhës së rregullimit.

2. ERE do të aprovojë RAB për vitin bazë. Jo të gjithë astetet e kompanisë së shpërndarjes mund të përfshihen në Bazën e Rregulluar të Aseteve për shërbimin e licensuar. Asetet që nuk e mbështesin shërbimin e licensuar do të përjashtohen nga aseti bazë i rregulluar. Shembuj të aseteve të përjashtuara janë asetet e përdorura për aktivitetet e palicensuara, pajisjet/mjetet e argëtimit.
3. Në bazën e rregulluar të aseteve do të përfshihet vlera e investimeve të miratuara nga ERE në përputhje me rregulloren e procedurave të paraqitjes dhe miratimit të planit të investimeve, të cilat mbështetin shërbimet e operatorit të sistemit të shpërndarjes. OSSH do të paraqesë në ERE një dëshmi të shkruar mbi ndarjen e programit të propozuar të investimeve për secilin vit të periudhës së rregullimit.

4. ERE do të rishikojë investimet e realizuara kundrejt atyre të planifikuara/miratuara çdo fundviti dhe të korrigjojë tarifat në rast se OSSH dështon në zbatimin e planit të investimeve.
5. Operatori i sistemit të shpërndarjes do të tregojë amortizimin e akumuluar të llogaritur për të gjitha asetet që përfshihen në bazën e rregulluar të aseteve (RAB) përgjatë vitit të fundit të periudhës korrente rregullatore, dhe propozon një vlerësim të amortizimit për vitin bazë të periudhës së ardhshme rregullatore.
6. Asetet rregullatore apo asetet për përdorim të ardhshëm janë shpenzimet që nuk kryhen në menyrë periodike, të cilat do të mbulohen nga OSSH përgjatë një periudhe kohe të caktuar.
7. ERE do të zbatojë sistemin fiskal për llogaritjen e amortizimit për qëllime të rregullimit, por mund të vendosë të përdorë norma të tjera amortizimi në raste të vecanta. Amortizimi i aseteve mund të bazohet edhe në një studim të amortizimit të aseteve të paraqitur nga operatori i sistemit të shpërndarjes, i cili do të tregojë jetëgjatësinë e aseteve sipas kategorisë bazuar në një studim teknik.
8. Operatori i sistemit të shpërndarjes duhet të paraqesë propozime për amortizimin e aseteve jo- materiale dhe aseteve të mbajtura për përdorim të ardhshëm/rregullatore.
9. Vlera e lejuar e kapitalit të punës në bazën e rregulluar të aseteve duhet të bazohet në një studim të fondeve që kërkohen për të mbajtur një nivel të përshtatshëm të materialeve, furnizimeve dhe parave të nevojshme rezervë, për të përm bushur detyrimet korrente dhe për të mbajtur llogaritë minimale. Çdo studim i tillë do të përfshihet në aplikimin për çmim të paraqitur nga Operatori i Sistemit të Shpërndarjes. Në mungesë të studimit, operatori i sistemit të shpërndarjes mund të paraqesë një vlerësim të masës së lejuar të kapitalit të punës nëpërmjet një evidence me shkrim duke justifikuar këtë vlerësim. Në mungesë të paraqitjes së studimit kapitali i punës nuk do të njihet më shumë se 1/12 e Shpenzimeve Operative.
10. Norma e fitimit për operatorin e sistemit të shpërndarjes nuk duhet të reflektojë ndonjë aset të përfshuar nëpërmjet dhurimit.
11. Për llogaritjen e normës së lejuar të kthimit mbi Kapitalit e vet do të përdoret Capital Asset Pricing Model (CAPM) ose metodologji të tjera, ku të merren në konsiderate një numër faktorësh, duke përfshirë: (1) krahasime me shoqëri të tjera që kanë risk të njëjtë; (2)

térheqjen e kapitalit; (3) kushtet aktuale financiare dhe ekonomike; (4) koston e kapitalit; (5) riskun e biznesit; (6) politikën financiare dhe strukturën e kapitalit të kompanisë; (7) kompetencën e menaxhimit; dhe, (8) historikun financiar të shoqërisë.

12. Për llogaritjen e kostos së borxhit në modelin e llogaritjes së WACC do të bazohet në normat e interesit për borxhin e pa paguar të operatorit të sistemit të shpërndarjes. Normat e interesit të përdorura për përcaktimin e kërkesës për të ardhura mund të jenë ose të mos jenë të njëjtë me normat aktuale të interesit të borxhit. Operatori i sistemit të shpërndarjes duhet të tregojë që normat e interesit për borxhin janë në përputhje me normat tregtare të interesit për borxhin të pranuara nga kompanitë e tjera me risk të ngjashëm krediti. Çdo borxh i përfshirë në llogaritjen e normës mesatare të interesit të borxhit, që ka një normë interesit më të lartë se niveli aktual i tregut, do të rregullohet në zbritje deri në nivelin e tregut.

Neni 9

Shërbimet dhe Grupet e klienteve

1. Operatori i sistemit të shpërndarjes do të sigurojë shërbimin e përdorimit të rrjetit, matja dhe leximi i matësve, shkëputja dhe rilidhja e matësave, kompensimin e fuqisë reaktive dhe shërbimet për lidhjet e reja.

- 1.1. **Përdorimi i rrjetit** – OSSH do të sigurojë akses në rrjet për klientët në rrjetin e shpërndarjes. OSSH do të vendosë për këta konsumatorë një pagesë kapaciteti dhe një pagesë energjie. Pagesa e energjisë për klientet e OSSH do të perfshijë humbjet e energjisë në rrjetin e shpërndarjes, ndërsa pagesa për kapacetet do të alokohet sipas profileve të standartizuara të ngarkesës për çdo grup konsumatori.
- 1.2. **Matja dhe leximi i matësave** – OSSH do të operojë dhe mirëmbajë të gjithë pajisjet e matjes dhe do të lexojë matesat, siç kërkohet për klientët e shitjes me pakicë të lidhur në sistemin e shpërndarjes.
- 1.3. **Shërbimi i shkëputjes dhe rilidhjes së matësve** – OSSH, me kërkesë të FSHU ose furnizuesve të tjerë apo me vullnetin e saj, shkëput një klient për mos-pagim ose për shkelje të tjera në përputhje me kushtet e furnizimit. Rilidhja, gjithashtu do të bëhet siç përcaktohet në rregullat e shërbimit të klientit.
- 1.4. **Kompensimi i energjisë reaktive** – OSSH do të ngarkojë të gjithë klientët mbi 50 kVA për kompensimin e energjisë reaktive. Llogaritja e pagesave gjatë një

muaji, nëse ka, jepen në Seksionin 11 në vijim.

1.5. Lidhjet e reja – Pagesa e çdo lidhjeje të re do të përcaktohet për klientët e shitjes me pakicë në përputhje me rregulloren e lidhjeve të reja të miratuar nga ERE.

2. Klientët fundorë, të cilët nuk furnizohen nga FSHU do të faturohen individualisht nga operatori i sistemit të shpërndarjes.
3. Klientët fundorë të cilët përdorin rrjetin e shpërndarjes do të ndahen në grupe klientësh bazuar në nivelin e tensionit të lidhjes. Disa nëngrupe klientësh mund të krijohen brenda çdo nivelit tensioni.

Neni 10

Alokimi i kostove në pagesa të përdorimit të rrjetit që lidhen me energjinë dhe kapacitetin

1. Çdo klient duhet të paguajë një pagesë energjie, në Lekë/kWh, bazuar në numrin e kWh të livruar nga sistemi i shpërndarjes tek klienti gjatë atij muaji.
2. Klientët të pajisur me matësin e përshtatshem do të paguajnë gjithashtu një pagesë kapaciteti për shpërndarjen, nëse është e përshtatshme, në Lekë/kW/muaj, bazuar në vlerën më të lartë të ngarkesës pik jo-koincidues të klientit gjatë periudhës 12-mujore që mbaron me muajin e faturimit, ose në kapacitetin kontraktual të garantuar. Për çdo tejkalim të vlerës së kërkesës pik jo-koincidues mbi kapacitetin e garantuar në kontratë, mund të aplikohet një gjobë.
3. Në një aplikim për tarifë, operatori i sistemit të shpërndarjes duhet të parashikojë për çdo grup klientësh tariforë dhe jo tariforë (sipas nivelit të tensionit 35/20/10/6/0.4 kV, në tension të mesëm, dhe tension të ulët) informacionin në vijim:
  - a. Një vlerësim të kapacitetit total të livruar në kW të kërkuar për sigurimin e një

furnizimi të qëndrueshëm me energji në çdo grup klientësh.

- b. Energjinë totale në kWh që do të tregohet në faturat e klientëve fundorë në çdo muaj të vitit bazë dhe shumën e tyre totale të faturimit.
  - c. Një parashikim i humbjeve në sistemin e shpërndarjes që i ngarkohen klientëve fundore në çdo nivel tensioni (kosto e humbjeve do të përfshihet në pagesat për energji (koston variabël) për secilin grup të klientëve).
4. Kostoja fikse e të ardhurave të kërkua të alokohet për çdo grup të klientëve fundorë në vitin bazë. Tarifa e kapacitetit, në lekë për kW për muaj është:

$$P_{\text{kapacitet}} = \text{Kosto Fikse e Alokuar} / L$$

Ku, L- kapaciteti total i livruar, kW

5. Kostot që lidhen me energjinë në të ardhurat e kërkua të alokohen për çdo grup të klientëve fundorë (në tension të mesëm, dhe tension të ulët)

Çmimi i energjisë, në lekë pvr kWh, është:

$$P_{\text{energji}} = \text{Kosto Variabël e alokuar} / E$$

E -energia totale në kWh që do të tregohet në faturat e klientëve fundorë gjatë vitit bazë

6. Kosto variabël e alokuar për klientët do të përfshijë koston për sigurimin e humbjeve të energjisë, të ndara sipas niveleve të tensionit.
7. Për klientët matësi i të cilëve mat vetëm konsumin energjisë elektrike aktive në kWh, çmimi për kWh llogaritet në mënyre që të mbulojë kostot që lidhen me kapacitetin dhe kostot që lidhen me energjinë:

P_{mesatare}= (Kosto Fikse e Alokuar + Kosto e Variabël e Alokuar) / E

Ku:

E - energjia totale në kWh që do të tregohet në faturat përkatëse e klientëve fundorë gjatë vitit bazë

8. Operatori i Sistemit të Shperndarjes mund të paraqesë në ERE një aplikim për çmime të energjisë pik/jo-pik në sistemin e tarifave të përdorimit të rrjetit. Në këtë aplikim do të ketë dy vlera të energjisë: (i) një që i korespondon periudhave pik (kur humbjet e rrjetit janë më të larta dhe vlera e energjisë është më e lartë), dhe (ii) një që i korespondon periudhave jo-pik (kur humbjet e rrjetit janë më të ulëta dhe vlera e energjisë është më e ulët). Në aspektet e tjera metodologjia e tarifave do të jetë njëlloj. Operatori i Sistemit të Shpërndarjes duhet të shpjegojë në aplikimin e tij për tarifa kostot dhe përfitimet nga zbatimi i strukturës së tarifave pik dhe jo pik për përdorimin e rrjetit të shpërndarjes. Metoda pik/jo-pik kërkon matës më të shtrenjtë që mund të justifikohen vetëm me diferençat e cmimeve pik/jo-pik për energjinë e gjeneruar dhe të importuar dhe në lidhje me çmimet pik dhe jo-pik të aplikuar nga FSHU, mund të justifikohet blerja e matësave të kërkuar.

Neni 11

Shërbimet që lidhen me Matjen

1. OSSH do t'i ofrojë shërbime të matjes FSHU dhe furnizuesve të tjerë.
2. OSSH do të ngarkojë furnizuesit me një pagesë për shërbimin e matjes dhe leximin e matësve për çdo klient që furnizohet me energji nga furnizuesit. Të gjitha kostot që lidhen me instalimin, operimin, mirëmbajtjen, kalibrimin dhe leximin e matësave të shitjes me pakicë dhe shumicë do të përfshihen në kërkeshat për të ardhura të alokuara për këtë shërbim, te ndara sipas niveleve te tensionit. Çmimi do të përcaktohet nga pjestimi i kërkeshës totale për të ardhura për nivelin e veçantë të tensionit me numrin e klientëve të lidhur ne atë nivel tensioni.

3. OSSH ngarkon pagesa për ndërprerjen dhe rilidhjen e matësve. Kërkesat për të ardhura për këto shërbime duhet të përfaqësojnë koston mesatare vjetore për sigurimin e këtij shërbimi. Ka një çmim në kohën e rilidhjes që do të përfshijë koston e ndërprerjes së lidhjes, e cila duhet të parapaguhet përpara se të bëhet rilidhja. Të ardhurat e kërkua të alokuara për ndërprerjen e lidhjes dhe rilidhjen, duhet të përfshijnë shpenzimet që lidhen me punën, transportin, si dhe shpenzime të tjera administrative që lidhen me kryerjen e këtij shërbimi.

Neni 12

Përcaktimi i tarifës mesatare tavan të shërbimit të shpërndarjes

1. Për vitin bazë, tavani i tarifës mesatare të shpërndarjes është i barabartë me tarifën mesatare të shpërndarjes të llogaritur ne përputhje me kostot e viti bazë.
2. Për vitin e dytë të ciklit të rishikimit të tarifës të shpërndarjes (Viti 2), çdo component i tarifës së përdorimit të rrjetit të shpërndarjes për vitin bazë shumëzohet me faktorin vjetor të rregullim/korigjimit:

$$A = (1 + RPI - X)$$

ku:

- A** - faktori vjetor i rregullim/korigjimit
RPI - norma e parashikuar e inflacionit të çmimit të konsumatorit për Vitin 2 sipas Bankës së Shqipërisë, ose publikimeve të INSTAT.
X -faktori i përmirësimit të eficiënsës i vendosur nga ERE

3. ERE do t'i shtojë kësaj formule një faktor (Q) të përmirësimit të performancës të bazuar në cilësinë e furnizimit të klientëve fundorë. Këta faktorë të përmirësimit të performancës duhen përcaktuar shumë qartë dhe thjeshtë dhe operatori i sistemit të shpërndarjes duhet të sigurojë ERE-n që është e aftë te sigurojë të dhënat për cilësinë e furnizimit që nevojiten për të matur me saktësi përmirësimin e performancës.
4. Faktori X do të përfshijë të paktën katër kategori të shpenzimeve: puna direkte dhe indirekte, produktiviteti i punës, prokurimi, dhe teknologjia. Teknologjia do të përfshijë implementimin e sistemeve të menaxhimit dhe pakësimin e humbjeve teknike.

- Për çdo vit pasues të periudhës rregullatore, tarifat e shpërndarjes për vitet e mëparshme do të shumëzohen me një faktor vjetor të rregullimit ashtu si u veprua në Vitin e dytë.

Neni 13

Pagesa për Energjinë Reaktive

- Kompensimi i energjisë reaktive normalisht është një shërbim ndihmës i siguruar nga gjeneruesit për OST, dhe si rrjedhim pagesat për energjinë reaktive janë pjesë e tarifës së Operatorit të Sistemit të Transmetimit. Nëse operatori i sistemit të shpërndarjes dështon vazhdimeshit të përmbushi standartet e tensionit të vendosura në interkonjekcionin midis rrjetit të transmetimit dhe shpërndarjes, OST mund t'i ngarkojë operatorit të sistemit të shpërndarjes penalitete për energjinë reaktive. Operatori i sistemit të shpërndarjes mund të instalojë kapacitete të energjisë reaktive ose reaktore sipas nevojës në vend që t'i paguajë penalitete kompanisë së transmetimit.
- Gjithashtu, operatori i sistemit të shpërndarjes ka të drejtë t'i kërkojë një klienti të rrjetit të shpërndarjes të mbajë një faktor fuqie të caktuar në pikën e lidhjes me rrjetin e shpërndarjes.
- Klientët me kapacitet prej 50 kVA e lart paguajnë një shumë mbi vlerën e energjisë elektrike aktive në varësi të energjisë reaktive të përdorur dhe të çliruar me faktor mesatar më i madhi se 0.9 gjatë ditës dhe zonës së pikut ditor.
- Sasia e energjisë reaktive e përdorur, për të cilën paguhet një shumë sipas pikës 3 të këtij nenit, është diferenca pozitive midis sasisë së energjisë reaktive të përdorur dhe produktit të sasisë së energjisë elektrike aktive të përdorur me një koeficient korrespondues të faktorit mesatar më i madhi të fuqisë, sipas formulës:

$$\mathbf{Er\ alwn = Er\ used - (Ea\ used \times (1 - F))}$$

ku:

Er alwn - është sasia e energjisë elektrike reaktive në kVarh që paguhet;

Er used - është sasia e energjisë reaktive të konsumuar nga klienti gjatë periudhave të

ditës;

Ea used - ëshë sasia e energjisë aktive të përdorur nga klienti sipas zonave të ditës, e përcaktuar nëpërmjet leximeve të pajisjeve për matje komerçiale të energjisë elektrike aktive, kWh;

F = 0.9, për konsumin e energjisë reaktive pa pagesë midis vlerave 1 dhe 0.9 të faktorit të fuqisë.

5. Klientët sipas Pikës 3 të nenit 13, paguajnë një shumë për sasinë e energjisë elektrike reaktive ($E_{r\ alwn}$) të përcaktuar sipas Pikës 4 të nenit 13 me një çmim për 1 kVarh, të barabartë me [ ] për qind të cmimit të rregulluar të furnizimit publik për kWh energji elektrike aktive për zonën përkatëse të ditës dhe nivelin përkatës të tensionit.
6. Klientët sipas Pikës 3 të nenit 13, paguajnë një shumë për sasinë e energjisë reaktive të çliruar gjatë orëve të pikut, të përcaktuar sipas leximeve të pajisjeve për matje komerçiale, me një çmim për 1 kVarh, të barabartë me çmimin e rregulluar për klientët e furnizuar nga FSHU për 1 kWh energji elektrike aktive në pik për nivelin përkatës të tensionit.
7. Kurdo që klientët sipas pikës 3 të nenit 13 prodhojnë energji elektrike dhe nxehësi me cikël të kombinuar gjenerimi, ata nuk i paguajnë operatorit të sistemit të shpërndarjes një shumë mbi energjinë e çliruar reaktive të prodhuar nepërmjet ciklit të kombinuar të gjenerimit.

Neni 14

Afatet

Bazuar ne këtë metodologji, Operatori i Sistemit të Shpërndarjes do të dorëzojë në ERE një kërkesë për aprovimin e tarifave të reja, në përputhje me "Rregulloren për Organizimin, Funksionimin dhe Procedurat e ERE-s, miratuar me Vendimin Nr.96, datë 17.06.2016.

Neni 15

Dispozita perfundimtare

Metodologjia e Llogaritjes së Tarifave të Operatorit të Sistemit të Shperndarjes u miratua nga

Bordi i ERE-s me Vendimin nr. 182, datë 10.11.2017.

Metodologjia e miratuar me vendimin Nr. 79, date 26.06.2008 shfuqizohet.